

Käytännön vinkkejä yhdistyksen vapaaehtoistoiminnan uudistamiseksi

Materiaali on koottu Hämeenlinnan settlementti ry:n Osuma-projektin (RAY) vapaaehtoistyön kehittämisryhmän toiminnan pohjalta kevään 2008 aikana.

Lisätietoja: heli.laurikainen@hmlsetlementti.net tai 050 5645991

Yksi haasteista on **kehittää yhdistysten toimintaan sellaisia vapaaehtoistyön muotoja, joihin on helppo lähteä mukaan ja osallistua** niin, että se sopii myös kiireisen kalenteriin ja arkeen.

Vapaaehtoistoimintaa organisoitaessa kannattaa kiinnittää huomiota että:

- tehtäväkuvat ovat selkeät ja ne on kirjoitettu auki sekä realistisesti
- toiminnasta löytyy kerta keikka - vapaaehtoistyön muotoja sekä projektiluontoisia toimintoja ja ns. pätkä vapaaehtoisuutta
- toiminnan vastuuta ja tehtäviä jaetaan sekä voidaan tarvittaessa kierrättää useamman vapaaehtoisen kesken
- vapaaehtoisten toiveita kuunnellaan ja toimintaa muutetaan tilanteen mukaan
- toiminta suhteutetaan resursseihin ja tehdään tarvittaessa valintoja

Vapaaehtoistyöstä tiedottaminen yksi keskeinen tapa innostaa ja saada ihmisiä mukaan. Tiedota sekä yhdistyksestä, sen vapaaehtoistyön mahdollisuuksista että mitä vapaaehtoistoiminnalla saadaan aikaiseksi. Tutkimusten mukaan puolet suomalaisista lähtisi mukaan vapaaehtoistoimintaan, jos heitä joku pyytäisi! Mukaan pyytäminen on osa meidän kulttuuria ja osoitus arvostuksesta. Ohessa vinkkejä, miten voi herättää huomiota ja innostaa mukaan tiedottamisen keinoin:

- oikein kirjoitettu ja ajoitettu lehtijuttu kuvalla on hyvä tapa
- tiedotuksen kärkenä mihin tehtäviin haetaan vapaaehtoisia ja mitä vapaaehtoistoiminnalla saadaan aikaan
- tiedotuksen kohdentaminen ja henkilökohtaistaminen
- mielikuva toiminnasta ja samaistuminen mielikuvaan on tärkeä huomioida
- näkyminen monessa tiedotusvälineessä, tiedon löytäminen tulee olla helppoa

Yhdistysten toimintaan **osallistumisen kynnyistä voidaan madaltaa** kiinnittämällä toiminnassa huomiota seuraaviin seikkoihin:

- järjestää kokeilemisen ja tutustumisen mahdollisuus toimintaan ennen sitoutumista
- tiedottaessa tai vapaaehtoistyön koulutusta järjestettäessä järjestää myös konkreettisia paikkoja (tapahtumat, retket), mihin voi lähteä heti mukaan
- toivottaa uudet tervetulleeksi avoimella ja vastaanottavalla ilmapiirillä
- mahdollisuus osallistua ja toimia kaverin kanssa parina
- vapaaehtoistyönkurssille osallistuminen ei velvoita mihinkään
- toiminnan määräaikaisuus esille
- mahdollisuus lopettaa tai vaihtaa tehtävää helposti
- osallistumisen motiivia vastaavan toiminnan tarjoaminen
- antaa uusille vastuuta ja tehtäviä varovasti, mahdollisuus osallistua ja tulla mukaan omaan tahtiin

Vapaaehtoistyöntekijöistä huolehtiminen on yksi keskeinen osa vapaaehtoistoimintaa. Ohessa on listattu toimintoja, jotka kuuluvat osaksi hyvää vapaaehtoistoiminnan organisointia, sekä ideoita miten ne voidaan toteuttaa. Koulutuksen, ohjauksen ja työnohjauksen rooli vapaaehtoistoiminnassa muodostuu sen mukaan, mikä on itse vapaaehtoistoiminnan muoto ja sen luonne.

Vapaaehtoisen tehtäviin perehdyttäminen

- saattaen vaihtaminen, tutorointi
- perehdytyskansio, jossa tehtävät, toiminta ja toimenkuvat kuvattuna sekä kirjattuna auki
- muistilistat – mitä tehtäviin kuuluu
- avuksi eri järjestöjen liittojen ja piirien apua sekä tuottama materiaali
- riittävästi tietoa toiminnasta ja yhdistyksestä

Hyvän koulutuksen järjestäminen

- peruskoulutus ja kohdennettu koulutus
- järjestöyhteisyö sekä valmiit materiaalit käyttöön, liittojen koulutukset
- tiivis- ja asiantuntijuutta sisältävä koulutus
- yhdistyksen vapaaehtoistyön ohjaaja mukana
- kontakti tuettavaan/ohjattavaan/kohderyhmään jo koulutuksessa, vapaaehtoistoiminta osaksi koulutusta.

Riittävän ja tehtävään soveltuvan tuen mahdollistaminen

- vapaaehtoistoiminnan johtaminen
- ohjaus ja arviointikeskustelut
- vapaaehtoistoiminnasta vastaavan valinta yhdistyksessä
- työnohjauksen mahdollistaminen
- riittävät välineet ja materiaalit, tilat toiminnan järjestämiseen

Vapaaehtoisten kiittäminen ja muistaminen

- kiitoksen sanominen
- virkistystilaisuudet, yhdistyksen retkille ilmaiseksi mukaan
- mitalit ja muut tunnustukset ja muistamiset (kukat, t-paidat, pinssit)
- todetaan yhdessä, että mitä on saatu aikaan, nostetaan toiminta esille ja näkyväksi
- jäsenmaksuista vapauttaminen (vuosi kerrallaan), kunnia jäsenyys
- yhteistyökumppani/sponsori kiitoksen mahdollistamiseksi. Tärkeää on kertoa sponsorikumppania hakiessa, että:
 - o mitä vapaaehtoiset tekevät ja saavat aikaan,
 - o mitä toimintaan osallistujat saavat ja millainen merkitys toiminnalla on (vaikutukset) sekä
 - o mihin tarvitaan rahoitusta, mitä sillä mahdollistetaan vapaaehtoisille